

1. ชื่อเรื่อง

(ภาษาไทย) ประเมินผลการอบรมหลักสูตร การให้บริการยาฝังคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและ
นักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ ๑๐ ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

(ภาษาอังกฤษ) Evaluation of the Training Course on Provision of Contraceptive Services
for Professional Nurses and Public Health Officers in Health Regional 10th,2019

2. ชื่อผู้วิจัย หรือคณะผู้วิจัย.....

นายชัยยะ	เผ่าผา	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
นางอรุณรัตน์	กาลพันธธา	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
นางวราภรณ์	นนทวิ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
นางสาวสุกานดา	แก้วล้อมบึง	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

ชื่อหน่วยงาน กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่น ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี

3. บทคัดย่อ

การศึกษา ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive) มีกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ร่วมอบรมหลักสูตรการ
ให้บริการยาฝังคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562
และ ผู้บังคับบัญชาระดับต้นของผู้เข้าอบรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการอบรมหลักสูตรการให้บริการยาฝัง
คุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562 เก็บรวบรวม
ข้อมูลจากผู้เข้าอบรม ด้วยแบบวัดความรู้ แบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 25 – 29 มีนาคม 2562 และแบบติดตามผล
การปฏิบัติงานด้วยแบบสอบถามทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ระหว่างวันที่ 10–20 พฤษภาคม 2562

ผลการศึกษา พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.43 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ
39.28 จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 92.85 และทุกคนมีตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ มีค่าคะแนนเฉลี่ย
คะแนนความรู้หลังการอบรมมากกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < 0.05) โดยหลังการอบรมมี
คะแนนเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น 3.03 คะแนน ด้านการประเมินผลการฝึกปฏิบัติ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมผ่านเกณฑ์
ร้อยละ 100 มีประสบการณ์การให้บริการ ยาฝังคุมกำเนิด ชนิด 1 หลอด และ 2 หลอด เฉลี่ย 5.46 ราย/
คน และถอดยาฝังคุมกำเนิด เฉลี่ย 0.60 ราย/คน ด้านการประเมินทักษะ และขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ
ให้บริการยาฝังคุมกำเนิดและถอดยาฝังคุมกำเนิดรายบุคคล พบว่า ผู้เข้าอบรม คะแนนเฉลี่ย 94.42
คะแนน (คะแนนเต็ม 100 คะแนน) ความพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรม พบว่า ภายหลังการอบรมผู้เข้าอบรม ส่วนใหญ่มี
ความพึงพอใจระดับดีมาก ร้อยละ 92.9 รองลงมาคือ ความพึงพอใจระดับดี ร้อยละ 7.1 เมื่อแยกเป็นประเด็นที่ผู้เข้า
อบรมมีความพึงพอใจในระดับดีมาก 3 ลำดับแรก คือ อันดับ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดอบรมโดยภาพรวม คะแนน
เฉลี่ย 4.92 รองลงมา มีความพึงพอใจต่อการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ และความมั่นใจและ
สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ คะแนนเฉลี่ย 4.89 เท่ากัน และมีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมี
ความชัดเจนคะแนนเฉลี่ย 4.83 ตามลำดับ และพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจน้อยที่สุด เกี่ยวกับประเด็นของ
ระยะเวลาการอบรม และความพร้อมของอุปกรณ์วัสดุที่ศูปลูกฎณ์ คะแนนเฉลี่ย 4.64 เท่ากัน เมื่อติดตามผลการ
ปฏิบัติงาน ภายหลังการอบรม 2 เดือน พบว่า ผู้บังคับบัญชาระดับต้นมีความคิดเห็นว่าผู้ได้บังคับบัญชามีการ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานในเรื่อง การนำความรู้จากการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงานระดับมากที่สุด
ร้อยละ 90.0 รองลงมา คือ การทำงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น นำความรู้ ประสบการณ์มาถ่ายทอดแก่เพื่อนร่วมงานระดับ
มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 และ 65 ตามลำดับ สำหรับการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชาไปปรับใช้ให้เป็น
ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีการมอบหมายงานที่ต้องใช้ความรู้ ทักษะ ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไป
ปฏิบัติ ร้อยละ 90 และการสนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชามาเข้าร่วมอบรมในหลักสูตรนี้ ส่วนใหญ่ ยินดีสนับสนุน ร้อย

ละ 90 และอีกร้อยละ 10 ไม่สนับสนุนเนื่องจากมีผู้ผ่านการอบรมเพียงพอแล้ว ในส่วนของผู้ผ่านการอบรม ประเมินตนเอง พบว่า ความคิดเห็นของผู้ผ่านการอบรม เรื่องการนำความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานทำให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานมากที่สุด 3 หัวข้อ คือ การฝึกปฏิบัติการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด (ฝังยาและถอดยา) ทักษะการให้คำปรึกษาการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด และ ยาฝังคุมกำเนิด อาการข้างเคียง ข้อห้าม และการรักษา ร้อยละ 100 เท่ากัน สำหรับจำนวนผู้มารับบริการหลังการอบรม พบว่า ผู้ผ่านการอบรมให้บริการ ฝังยาคุมกำเนิด ชนิด 1 หลอด และ 2 หลอด ทั้งหมด 30 ราย สูงสุด 2 ราย ต่ำสุด 1 ราย เฉลี่ย 1.07 รายและถอดยาฝังคุมกำเนิดทั้งหมด 6 ราย สูงสุด 1 ราย ต่ำสุด 0 ราย เฉลี่ย 0.21 ราย

การจัดอบรมหลักสูตรการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข ในครั้งนี้ ประกอบด้วย การบรรยาย การศึกษาดูงาน การอภิปรายซักถามปัญหา การฝึกปฏิบัติกับหุ่นและการฝึกปฏิบัติเป็นผู้ให้บริการในสถานที่จริง ณ คลินิกวางแผนครอบครัว ในโรงพยาบาลที่จัดเตรียมไว้ให้ กิจกรรมเหล่านี้ ทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดความสนใจ กระตือรือร้น เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น มีความพึงพอใจต่อการอบรมในภาพรวม และเมื่อติดตามผลการดำเนินงานหลังผ่านการอบรมไปแล้ว 2 เดือน จากผู้บังคับบัญชาาระดับต้นพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานในเรื่อง การนำความรู้จากการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงานระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าครองชีพในวัยรุ่นระดับชาติ พ.ศ. 2560-2569 โดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการทำงานอยู่ในระดับดี ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นต่อไป ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาหลักสูตร คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่ควรจัดการอบรมในช่วงที่กลุ่มเป้าหมายเปิดภาคเรียน ขยายเวลาในการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้รับการอบรมได้ฝึกประสบการณ์มากขึ้น มีการศึกษาติดตามผลระยะยาวต่อเนื่องไปอีกจากระยะเวลา 2 เดือน เป็นระยะเวลา 6 เดือน 12 เดือนและควรมีการศึกษาวิเคราะห์การลงทุนในการฝึกอบรมให้รอบด้านโดยเฉพาะเมื่อใช้สถานที่ จัดการอบรมในหน่วยงาน วิชาการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมและคุ้มค่ากับที่ลงทุนไปหรือไม่

คำสำคัญ : ประเมินผลอบรม ยาฝังคุมกำเนิด

4. บทนำและวัตถุประสงค์

บทนำ

สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องที่ทั่วโลกให้ความสำคัญและตื่นตัวที่จะหามาตรการป้องกันและแก้ไขการวัดอัตราการการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ซึ่งรวมถึงการตั้งครรภ์ที่สิ้นสุดลงการคลอดมีชีพ (Live birth) การคลอดไร้ชีพ (Stillbirth) การทำแท้ง (Induced abortion) และการแท้งเอง (Miscarriage) องค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ และองค์การอนามัยโลก ได้ใช้อัตราคลอดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี (Adolescent Birth Rate) ในการติดตามสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแทนอัตราการตั้งครรภ์ ข้อมูลสถานการณ์การตั้งครรภ์และตั้งครรภ์ซ้ำใน เขตสุขภาพที่ ๑๐ จาก HCD กระทรวงสาธารณสุข ปี 2561 พบว่า อัตราคลอดในวัยรุ่น อายุ 15-19 ปีต่อหญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน เท่ากับ 22.42 และเมื่อแยกเป็นรายจังหวัดพบว่า จังหวัดที่มีอัตราการคลอดสูงสุดคือ จังหวัดยโสธร รองลงมา คือ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี ตามลำดับ (32.61 , 28.44, 23.69, 21.54, 16.11 ตามลำดับ) ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำภาพรวม ใน ปี 2560-2561 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 13.67 และ 14.41 ตามลำดับ และที่สำคัญคือ วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์เป็นนักเรียน ร้อยละ 9.24 วัยรุ่นเหล่านี้ขาดวุฒิภาวะในการจัดการกับปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้น วัยรุ่นบางคนไม่ทราบว่าตนเองตั้งครรภ์ ทำให้ไม่ได้ดูแลสุขภาพ ร่างกาย บุตรของแม่วัยรุ่นมักประสบปัญหาสุขภาพไม่

สมบูรณ์แข็งแรง บางรายหาทางออก โดยวิธีการทำแท้ง ผลจากการทำแท้งที่ไม่ปลอดภัย อาจทำให้ตกเลือด ติดเชื้อ รุนแรงจนอาจเสียชีวิตได้ บางรายก็ต้องออกจาก โรงเรียน เนื่องจากอวัยวะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของแม่วัยรุ่นในอนาคต องค์การอนามัยโลกและราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย แนะนำให้แม่วัยรุ่นหลังคลอด/ หลังแท้งใช้วิธีคุมกำเนิดชนิดห่วงอนามัย และยาฝังคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำเนื่องจากเป็นวิธี คุมกำเนิดที่ออกฤทธิ์ได้นานตั้งแต่ ๓ และ ๕ ปี แต่จากข้อมูล จาก HCD กระทรวงสาธารณสุข ปี 2561 พบว่า ร้อยละการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่หลังคลอดหรือหลังแท้งบุตร มีเพียงร้อยละ 18.10 (น้อยกว่าร้อยละ 80) คุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวรด้วยวิธีการห่วงอนามัยและยาฝังคุมกำเนิด ร้อยละ 59.96 (มากกว่าร้อยละ 80)

ดังนั้นศูนย์อนามัยที่ ๑๐ กรมอนามัยร่วมกับสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย และ บริษัท MSD จึงได้จัดทำ โครงการอบรมหลักสูตร การให้บริการยาฝังคุมกำเนิดสำหรับพยาบาล และ นักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ขึ้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพ/ นักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานวางแผนครอบครัว ณ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล สามารถให้บริการ ยาฝังคุมกำเนิด ตลอดจนแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากวิธีคุมกำเนิดชนิดยาฝังคุมกำเนิดแก่ผู้รับบริการได้ อย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งให้วัยรุ่นอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ได้เข้าถึงบริการยาฝังคุมกำเนิด เพื่อเว้นช่วงการมีบุตร ออกไปจนกว่าร่างกายพร้อมที่จะมีบุตรคนต่อไป และหญิงวัยเจริญพันธุ์ได้เข้าถึงบริการวิธีคุมกำเนิดที่หลากหลายวิธีอีกด้วย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการ ประเมินผลการอบรมหลักสูตรการให้บริการยาฝังคุมกำเนิดสำหรับพยาบาลและนักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานจัดอบรมใน ครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการอบรมหลักสูตรการให้บริการยาฝังคุมกำเนิดสำหรับพยาบาลและนักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562

วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการอบรมของผู้เข้าอบรมหลักสูตรหลักสูตรการให้บริการยาฝังคุมกำเนิดสำหรับพยาบาลและนักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562
- 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมต่อการจัดอบรมหลักสูตรหลักสูตรการให้บริการยาฝังคุมกำเนิดสำหรับพยาบาลและนักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562
- 3) เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรมภายหลังการอบรมหลักสูตรหลักสูตรการให้บริการยาฝังคุมกำเนิดสำหรับพยาบาลและนักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562 จากการประเมินของผู้บังคับบัญชาระดับต้น

5. วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ที่สมัครเข้ารับการอบรม ระหว่างวันที่ 25 – 29 มีนาคม 2562 ที่เป็นพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข จากโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตสุขภาพที่ 10 จำนวน 28 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

- 1) ผู้เข้าอบรมที่ทำแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรมและตอบแบบสอบถาม ความพึงพอใจ

- หลังการอบรมครบถ้วนทั้งหมด จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้เข้าอบรม ทั้งหมด
- 2) ผู้บังคับบัญชาาระดับต้นของผู้เข้าอบรมที่ตอบแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรมภายหลังการอบรม ในระหว่างวันที่ 10-20 พฤษภาคม 2562 และส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ตอบกลับมาจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 71.42 ของผู้บังคับบัญชาาระดับต้นของผู้เข้าอบรมที่ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ที่ได้กลับมาของกลุ่มตัวอย่าง ถือว่าอยู่ในระดับดีมาก

ขอบเขตการวิจัย การศึกษาครั้งนี้ เพื่อประเมินผลการอบรมหลักสูตรการให้บริการยาฝังคุมกำเนิดสำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ร่วมอบรม จำนวน 28 คน และ ผู้บังคับบัญชาาระดับต้นของผู้เข้าอบรม จำนวน 20 คน มาจากหน่วยบริการที่มีบุคลากรในการให้บริการยาฝังคุมกำเนิดไม่เพียงพอ เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาการตั้งครรภ์และตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นสูง

วิธีการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นที่ 1 **สำรวจความต้องการ** การอบรมยาฝังคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 10 โดยการส่งหนังสือราชการไปที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และส่งต่อไปที่โรงพยาบาลในสังกัด โดยแนบแบบสำรวจความต้องการยาฝังคุมกำเนิด ซึ่งประกอบด้วย จำนวนผู้ให้บริการยาฝังคุมกำเนิดในโรงพยาบาล จำนวนผู้ที่ต้องการสมัครเข้ารับการอบรม อัตราการการคลอดของหญิงอายุ 15-19 ปี ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำ และร้อยละการคุมกำเนิดในพื้นที่ ตลอดจนช่วงเวลาที่ต้องการฝึกอบรม โดยดำเนินการในช่วงเดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม 2561

ขั้นที่ 2 **ประชาสัมพันธ์และคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม** ศูนย์อนามัยที่ 10 ได้ดำเนินการส่งหนังสือราชการในการประชาสัมพันธ์ไปที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อให้สำนักงานสาธารณสุขประชาสัมพันธ์และคัดเลือกผู้เข้าร่วมอบรมฯ ส่งรายชื่อมายังศูนย์อนามัยที่ 10 เพื่อคัดเลือกและทำหนังสือเชิญเข้าร่วมอบรมต่อไป โดยดำเนินการในช่วงเดือน มกราคม 2562 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมอบรม มีผู้สนใจส่งรายชื่อสมัครเข้ารับการอบรม จาก 5 จังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 50 ราย ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพทั้งหมด แบ่งเป็น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 5 ราย โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 20 ราย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 20 ราย และ รพ.ส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 10 กรมอนามัยจำนวน 5 ราย หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ พยาบาลวิชาชีพที่มาจากโรงพยาบาลชุมชน ประจำที่คลินิกวัยรุ่น และสามารถที่จะให้บริการได้ สรุป ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 30 คน

ขั้นที่ 3 **ประชุมเตรียมทีมวิทยากรและผู้จัด** เพื่อเตรียมการอบรมการฯ จัดในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2562 เวลา 09.00 - 16.00 น. ณ ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี ผู้ร่วมประชุมทั้งหมด 10 ท่าน ประกอบด้วย วิทยากรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง จากศูนย์วิชาการในเขตสุขภาพที่ 10 คือ วิทยากรจากศูนย์สุขภาพจิตที่ 10 (กรมสุขภาพจิต) วิทยากรที่เป็นสูติแพทย์จากโรงพยาบาลประจำจังหวัดในเขตสุขภาพที่ 10 (วิทยากรในพื้นที่) และวิทยากรจากศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี (กรมอนามัย) โดยการนัดประชุมเพื่อเตรียมแผนการสอนตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของ แต่ละท่าน พร้อมการเอกสารการประเมินผล ได้แก่ ความรู้ โดยการทำแบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม ประเมินผลการฝึกปฏิบัติ สังเกตพฤติกรรม การตอบคำถาม และการมีส่วนร่วมของการทำกิจกรรม และการประเมินความพึงพอใจ ระหว่างการจัดอบรม รวมทั้งการเพิ่มเนื้อหาที่เป็นปัญหาในการทำงานในพื้นที่ เช่น การลงข้อมูลใน HDC การเพิ่มชั่วโมงในการสอนการให้คำปรึกษาแบบ Motivational Counseling โดยที่ประชุมลงความเห็น ว่า ควรเพิ่มเนื้อหาการลงข้อมูลใน HDC ในการชั่วโมงการบรรยายสถานการณ์ และเพิ่มเนื้อหาการให้

คำปรึกษาแบบ Motivational Counseling เป็น 2 ชั่วโมง โดยใช้เวลาหลังการฝึกปฏิบัติในวันที่ 1 การคัดเลือกแหล่งฝึกประสบการณ์ โดยการคัดเลือก โรงพยาบาลศรีสะเกษ โรงพยาบาลสว่างวีระวงศ์ และศูนย์อนามัยที่ 10 กรมอนามัย **ขั้นที่ 4 จัดอบรม** ดำเนินการพัฒนาโดยจัดการอบรมการให้บริการยาฝังคุมกำเนิดสำหรับพยาบาล และ นักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562 ระหว่างวันที่ 25 – 29 มีนาคม 2562 โดยได้รับความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลทุกแห่ง ส่งพยาบาลวิชาชีพเข้าร่วมอบรม มีกระบวนการอบรมดังนี้

ก่อนการอบรม ทำแบบทดสอบก่อนการอบรม(ทดสอบความรู้)

ระหว่างการอบรม สร้างการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละกิจกรรม โดยใช้ กระบวนการเรียนรู้ แบบมีส่วนร่วม(Participatory Learning)

หลังการอบรม ทำแบบทดสอบหลังการอบรม ทำแบบประเมินความพึงพอใจ

การประเมินผล 1. ความรู้ โดยการทำแบบทดสอบ ก่อน-หลัง การอบรม

2. ประเมินผลการฝึกปฏิบัติ สังเกตพฤติกรรม ตอบคำถาม และการมีส่วนร่วม

3. การประเมินความพึงพอใจ

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการอบรม หลังการจัดอบรมฯแล้ว 2 เดือน ได้มีการติดตามการดำเนินงานโดย ประเมินจากการสอบถามกับผู้บริหารระดับต้นของผู้เข้าร่วมอบรม เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และติดตามการดำเนินงานรวมทั้งปัญหาอุปสรรคของผู้ร่วมอบรม ทางทั้งทางโทรศัพท์ ทาง Line Group และการเยี่ยมติดตาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. **แบบประเมินความรู้** โดยการทำแบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม เป็นแบบประเมินที่ได้มาจากการ หลักระบบ การอบรมให้บริการยาฝังคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข ของกรมอนามัย จำนวน 10 ข้อ โดยเป็นแบบทดสอบ ปรนัย มีตัวเลือกให้ตอบ 4 ข้อ ให้เลือกตอบข้อที่ถูกต้อง การให้คะแนน คือ ข้อที่ตอบถูกได้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดได้ 0 คะแนน และกำหนดเกณฑ์การผ่านการทดสอบต้องได้ คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม (10คะแนน) ดังนั้น

ต่ำกว่าร้อยละ 60	(0 – 6 คะแนน)	หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์
ระหว่างร้อยละ 60-79	(7 - 8 คะแนน)	หมายถึง ผ่านเกณฑ์พอใช้
ระหว่างร้อยละ 80-100	(9 -10 คะแนน)	หมายถึง ผ่านเกณฑ์ดี

2. **ประเมินการปฏิบัติ** ได้มาจากการ หลักระบบการอบรมให้บริการยาฝังคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและ นักวิชาการสาธารณสุข ของกรมอนามัย โดยมีการประเมินดังนี้

2.1 ก่อนจบการอบรมตามหลักสุตรนี้ ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องมีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติให้บริการ ฝังยาคุมกำเนิด ชนิด 1 หลอด และ 2 หลอด อย่างน้อย 5 ราย และถอดยาฝังคุมกำเนิด

2.2 อาจารย์นิเทศ มีแบบประเมินทักษะ และขั้นตอนการฝึกปฏิบัติให้บริการฝังยาคุมกำเนิดและถอดยาฝัง คุมกำเนิดรายบุคคล ผู้เข้าอบรมต้องมีคะแนนผ่าน ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม (100 คะแนน)

3. **การประเมินหลักสูตรและความพึงพอใจ** ความพึงพอใจของผู้เข้ารับบริการเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดอบรม ความรู้ความสามารถ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจโดยรวมต่อการฝึกอบรม การแปลผลคะแนน

ระดับมากที่สุดหรือดีมาก (มากกว่าร้อยละ 80 – 100) ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00

ระดับมากหรือดี (ร้อยละ 70 – 79) ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49

ระดับปานกลางหรือพอใช้ (ร้อยละ 60 – 69) ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49

ระดับน้อยหรือต่ำกว่ามาตรฐาน (ร้อยละ 50 – 59)	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49
ระดับน้อยที่สุดหรือต้องปรับปรุง (น้อยกว่าร้อยละ 50)	ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.49

4. **แบบติดตามผลการปฏิบัติงานภายหลังการอบรม 2 เดือน** ได้มีการติดตามการดำเนินงานโดยประเมินจากการสอบถามกับผู้บริหารระดับต้นของผู้เข้าร่วมอบรม เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานทางไปรษณีย์ อีเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และติดตามการดำเนินงานรวมทั้งปัญหาอุปสรรคของผู้ร่วมอบรม ทางทั้งทาง โทรศัพท์ ทาง Line Group และการเยี่ยมติดตาม

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (x) มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุดหรือดีมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับมากหรือดี

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับปานกลางหรือพอใช้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับน้อยหรือต่ำกว่ามาตรฐาน

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุดหรือต้องปรับปรุง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการดำเนินงานและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) วัดความรู้ก่อนการอบรม (Pre-test) โดยการแจกแบบทดสอบให้ผู้เข้ารับการอบรม ตอบแบบทดสอบในวันแรกก่อน เริ่มเนื้อหาการฝึกอบรม โดยกำหนดเวลา 20 นาที
- 2) ระหว่างการอบรม สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมและความถูกต้องของการ ปฏิบัติจากการจัดกิจกรรม/ การบันทึกภาพกิจกรรม
- 3) วัดความรู้หลังการอบรม (Post-test) ชั่วโมงสุดท้ายก่อนปิดการอบรม โดยการ แจกแบบทดสอบให้ผู้เข้ารับการอบรมตอบแบบทดสอบชุดเดียวกันที่ทำในวันแรก โดยกำหนดเวลา 20 นาที
- 4) ประเมินความพึงพอใจการอบรม ชั่วโมงสุดท้ายหลังทำแบบทดสอบวัดความรู้ ก่อนปิดการอบรม โดยการ แจกแบบ ประเมินความพึงพอใจให้ผู้เข้ารับการอบรม แสดงความคิดเห็นต่อ การจัดอบรม โดยผู้เข้าอบรม ประเมินด้วยตนเอง กำหนดเวลา 15 นาที
- 5) ประเมินผลการปฏิบัติงานหลังการอบรม ภายหลังการอบรม 2 เดือน ส่งแบบ ติดตามผลการปฏิบัติงาน ภายหลังการอบรม ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นประเมินผลการปฏิบัติงาน แลส่ง แบบติดตามกลับมาทางระบบ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) นำข้อมูลที่ไดมาจาก แบบทดสอบและแบบสอบถาม มาตรวจสอบความครบถ้วน
- 2) นำข้อมูลที่ตรวจสอบครบแล้ว ลงรหัสแบบสอบถาม
- 3) ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ ดังนี้
 - 3.1 สถิติเชิงพรรณนา อธิบายข้อมูลลักษณะประชากรทั่วไป ระดับความรู้ ระดับความพึงพอใจ ต่อการจัดอบรม และระดับผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างหลังการอบรม คือ จำนวน ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 3.2 สถิติเชิงอนุมานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความรู้ของกลุ่ม ตัวอย่างก่อน และหลังการอบรม ใช้ Paired t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

6. ผลการศึกษา

ผลการศึกษา

การศึกษา ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive) มีกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ร่วมอบรม หลักสูตรการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่

10 ปีงบประมาณ 2562 และ ผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของผู้เข้าอบรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ประเมินผลการอบรมหลักสูตรการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการ สาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้าอบรม ด้วยแบบวัด ความรู้ แบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 25 – 29 มีนาคม 2562 และแบบติดตามผลการปฏิบัติงานด้วย แบบสอบถามทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ระหว่างวันที่ 10–20 พฤษภาคม 2562 ซึ่งจากผล การสำรวจสามารถสรุปข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าอบรม จากตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้าอบรม พบว่า มีผู้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.43 มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี ร้อยละ 46.43 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 39.28 จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 92.85 ปฏิบัติงานอยู่ที่โรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 67.85 และทุกคนมี ตำแหน่งเป็นพยาบาลวิชาชีพ

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าอบรม

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง (28 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิลำเนา		
1. จังหวัดอุบลราชธานี	13	46.43
2. จังหวัดศรีสะเกษ	6	21.42
3. จังหวัดยโสธร	5	17.85
4. จังหวัดอำนาจเจริญ	4	14.30
เพศ		
1. ชาย	1	3.57
2. หญิง	27	96.43
อายุ		
1. 20 – 30 ปี	6	21.42
2. 31 – 40 ปี	10	35.73
3. 41 – 50 ปี	11	39.28
4. 50 ปีขึ้นไป	1	3.57
สถานที่ปฏิบัติงาน		
1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	5	17.85
2. โรงพยาบาลชุมชน	19	67.85
3. ศูนย์อนามัยที่ 10 อุบลราชธานี	4	14.30
การศึกษาสูงสุด		
1. ปริญญาตรี	27	96.43
2. ปริญญาโท	1	3.57
3. ปริญญาเอก	0	0

ส่วนที่ 2 ประเมินความรู้ก่อนและหลังการอบรมของผู้เข้าอบรม จากตารางที่ 2 และ 3 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรม 6.85 คะแนน สูงสุด 9 คะแนน และต่ำสุด 4 คะแนน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) ส่วนคะแนนความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม ผู้เข้าอบรมได้คะแนนเฉลี่ย 9.60

คะแนน สูงสุด 10 คะแนน และต่ำสุด 6 คะแนน เมื่อจำแนกตาม ระดับความรู้ของผู้เข้าอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ก่อนการอบรมมีความรู้ผ่านเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 46.4 ส่วนหลังการอบรมมีความรู้ผ่านเกณฑ์ดี ถึงร้อยละ 92.8 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้เฉลี่ยก่อน-หลังการ อบรม โดยใช้สถิติทดสอบ Paired t-test พบว่า คะแนนเฉลี่ยในการทำแบบทดสอบก่อน-หลังการ อบรมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) โดยหลังการอบรมมีคะแนน เฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น 3.03 คะแนน

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ของคะแนนการทดสอบความรู้ก่อน-หลัง

ก่อนการฝึกอบรม			หลังการฝึกอบรม		
ผลการทดสอบ	จำนวน	ร้อยละ	ผลการทดสอบ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ผ่านเกณฑ์ ต่ำกว่าร้อยละ 60 (0-6 คะแนน)	11	39.9	ไม่ผ่านเกณฑ์ ต่ำกว่าร้อยละ 60 (0-6 คะแนน)	1	3.6
ผ่านเกณฑ์พอใช้ ระหว่างร้อยละ 60-79 (7- 8 คะแนน)	13	46.4	ผ่านเกณฑ์พอใช้ ระหว่างร้อยละ 60-79 (7- 8 คะแนน)	1	3.6
ผ่านเกณฑ์ดีระหว่าง 80-100 (9- 10 คะแนน)	4	14.3	ผ่านเกณฑ์ดีระหว่าง 80-100 (9- 10 คะแนน)	26	92.8
คะแนนเฉลี่ย 6.85 คะแนนสูงสุด 9 คะแนนต่ำสุด 4			คะแนนเฉลี่ย 9.6 คะแนนสูงสุด 10 คะแนนต่ำสุด 6		

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยคะแนนการทดสอบความรู้ก่อน-หลัง การอบรม

การทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t	p-value
ก่อนฝึกอบรม	28	6.8571	1.32537	- 10.774	0.000*
หลังฝึกอบรม	28	9.6071	0.87514		

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินการปฏิบัติ การอบรมหลักสูตรการอบรมให้บริการยาฝังคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมจะมีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติ ให้บริการ ยาฝังคุมกำเนิด ชนิด 1 หลอด และ 2 หลอด ทั้งหมด 153 ราย สูงสุด 7 ราย ต่ำสุด 5 ราย เฉลี่ย 5.46 ราย และถอดยาฝังคุมกำเนิดทั้งหมด 17 ราย สูงสุด 2 ราย ต่ำสุด 0 ราย เฉลี่ย 0.60 ราย ด้านการประเมินทักษะ และขั้นตอนการฝึกปฏิบัติให้บริการยาฝังคุมกำเนิดและถอดยาฝังคุมกำเนิดรายบุคคล พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีคะแนนสูงสุด 100 คะแนน ต่ำสุด 85 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 94.42

ตารางที่ 5 ผลการประเมินการปฏิบัติ จำนวนผู้รับบริการ คะแนนการประเมินทักษะและขั้นตอนการปฏิบัติ

การประเมิน	จำนวน (ราย)	Minimum	Maximum	Mean	S.D.
การฝึกปฏิบัติให้บริการ ยาฝังคุมกำเนิด ชนิด 1 หลอด และ 2 หลอด	153	5	7	5.46	0.63
การฝึกปฏิบัติให้บริการ ถอดยาฝังคุมกำเนิด	17	0	2	0.60	0.56
ด้านการประเมินทักษะ และขั้นตอนการฝึกปฏิบัติให้บริการยาฝังคุมกำเนิด และถอดยาฝังคุมกำเนิดรายบุคคล	28	85	100	94.42	4.94

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรม ของผู้เข้ารับการอบรมจากตารางที่ 6 พบว่า ภายหลังจากอบรมผู้เข้าอบรม ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจระดับดีมาก ร้อยละ 92.9 รองลงมาคือ ความพึงพอใจระดับดี ร้อยละ 7.1 เมื่อแยกเป็นประเด็นที่ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในระดับดีมาก 3 ลำดับแรก คือ อันดับ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดอบรมโดยภาพรวม คะแนนเฉลี่ย 4.92 รองลงมาคือความพึงพอใจต่อการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ และความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ คะแนนเฉลี่ย 4.89 เท่ากัน และมีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจนคะแนนเฉลี่ย 4.83 ตามลำดับ และพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจน้อยที่สุด เกี่ยวกับประเด็นของระยะเวลาการอบรม และความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ คะแนนเฉลี่ย 4.64 เท่ากัน

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ของคะแนนความพึงพอใจในการอบรม

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (N = 28)					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ด้านวิทยากร								
1. การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน	85.7	14.3	0	0	0	4.83	0.35	ดีมาก
2. ความสามารถในการอธิบายเนื้อหา	82.1	10.7	7.1	0	0	4.75	0.58	ดีมาก
3. มีความครบถ้วนของเนื้อหา	78.6	21.4	0	0	0	4.78	0.41	ดีมาก
4. การตอบข้อซักถาม	78.6	17.9	3.5	0	0	4.75	0.51	ดีมาก
ด้านสถานที่ / ระยะเวลา/ อาหาร								
1. สถานที่สะอาดและมีความเหมาะสม	75.1	21.4	3.5	0	0	4.71	0.53	ดีมาก
2. ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	64.3	35.7	0	0	0	4.64	0.48	ดีมาก
3. ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม	71.1	21.4	7.2	0	0	4.64	0.62	ดีมาก
4. อาหาร มีความเหมาะสม	75.0	21.4	2.6	0	0	4.71	0.53	ดีมาก
ด้านความรู้ความเข้าใจ								
1. ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้ ก่อน การอบรม	0	14.2	42.9	42.9	0	2.71	0.71	พอใช้
2. ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้ หลัง การอบรม	71.4	28.6	0	0	0	4.71	0.46	ดีมาก
ด้านการนำความรู้ไปใช้								
1. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	89.3	10.7	0	0	0	4.89	0.31	ดีมาก
2. มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้	82.1	17.9	0	0	0	4.82	0.39	ดีมาก
3. สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้	89.3	10.7	0	0	0	4.89	0.31	ดีมาก
ภาพรวม	92.9	7.1	0	0	0	4.92	0.26	ดีมาก

ส่วนที่ 5 การติดตามผลการปฏิบัติงานภายหลังจากการอบรม ของผู้บังคับบัญชาระดับต้น

เมื่อติดตามผลการปฏิบัติงาน ภายหลังจากการอบรม 2 เดือน จากตารางที่ 7 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับต้น เห็นว่าผู้ใต้บังคับบัญชามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานในเรื่องการนำความรู้จากการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงานระดับมากที่สุด ร้อยละ 90.0 รองลงมา คือ การทำงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น นำความรู้ ประสบการณ์มาถ่ายทอดแก่เพื่อนร่วมงานระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 และ 65 ตามลำดับ และ ในส่วนของการนำความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานมากที่สุด คือ หัวข้อการฝึกปฏิบัติการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด (ฝังยา และ ถอดยา) ระดับมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมา คือ ทักษะการให้คำปรึกษาการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด และ ยาฝังคุมกำเนิด อาการข้างเคียง ข้อห้าม และการรักษาระดับมากที่สุด ร้อยละ 95 เท่ากัน สำหรับการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีการมอบหมายงานที่ต้องใช้ความรู้ ทักษะ ที่ได้รับการฝึกอบรมไปปฏิบัติ ร้อยละ 90 รองลงมา คือ กล่าวแสดงความชื่นชมในผลการปฏิบัติงาน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม และ ให้คำปรึกษา แนะนำ แนวทางการนำความรู้และทักษะที่ได้รับ

การฝึกอบรม ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 80 เท่ากัน ในส่วนของการสนับสนุนให้ผู้ได้บังคับบัญชา มาเข้าร่วมอบรมในหลักสูตรนี้ ส่วนใหญ่ ยินดีสนับสนุน ร้อยละ 90 และอีกร้อยละ 10 ไม่สนับสนุนเนื่องจากมีผู้ผ่านการอบรมเพียงพอแล้ว

ตารางที่ 7 การติดตามผลการปฏิบัติงานภายหลังการอบรม ของผู้บังคับบัญชาระดับต้น

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (N = 20)					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
พฤติกรรมที่คาดหวัง								
1. นำความรู้จากการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	90	10	0	0	0	4.90	0.30	ดีมาก
2. มีแผนงานใหม่ๆ	25	30	45	0	0	3.80	0.83	พอใช้
3. นำความรู้ ประสบการณ์มาถ่ายทอดแก่เพื่อนร่วมงาน	65	35	0	0	0	4.65	0.48	ดีมาก
4. การทำงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น	80	20	0	0	0	4.80	0.41	ดีมาก
หัวข้อที่ได้รับการอบรม								
1. สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์และการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น	60	40	0	0	0	4.60	0.50	ดีมาก
2. นโยบายการพยาบาลการผดุงครรภ์ : การคุมกำเนิด	35	65	0	0	0	4.35	0.48	ดี
3. ทักษะการให้คำปรึกษาการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด	95	5	0	0	0	4.95	0.22	ดีมาก
4. ยาฝังคุมกำเนิด อาการข้างเคียง ข้อห้าม และการรักษา	95	5	0	0	0	4.95	0.22	ดีมาก
5. การฝึกปฏิบัติการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด (ฝังยา และ ถอดยา)	100	0	0	0	0	5	0	ดีมาก
ภาพรวม	85	15	0	0	0	4.85	0.36	ดีมาก

ส่วนที่ 6 การติดตามผลการปฏิบัติงานภายหลังการอบรม ของผู้ผ่านการอบรม ประเมินตนเอง

เมื่อติดตามผลการปฏิบัติงาน ภายหลังการอบรม 2 เดือน จากตารางที่ 8 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ผ่านการอบรม เรื่องการนำความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานมากที่สุด 3 หัวข้อ คือ การฝึกปฏิบัติการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด (ฝังยา และ ถอดยา) ทักษะการให้คำปรึกษาการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด และ ยาฝังคุมกำเนิด อาการข้างเคียง ข้อห้าม และการรักษา ร้อยละ 100 เท่ากัน รองลงมา คือ สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์และการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น และนโยบายการพยาบาลการผดุงครรภ์ : การคุมกำเนิด ร้อยละ 80 เท่ากัน สำหรับจำนวนผู้มารับบริการหลังการอบรม พบว่า ผู้ผ่านการอบรมให้บริการ ฝังยาคุมกำเนิด ชนิด 1 หลอด และ 2 หลอด ทั้งหมด 30 ราย สูงสุด 2 ราย ต่ำสุด 1 ราย เฉลี่ย 1.07 รายและถอดยาฝังคุมกำเนิดทั้งหมด 6 ราย สูงสุด 1 ราย ต่ำสุด 0 ราย เฉลี่ย 0.21 ราย ตามตารางที่ 9

ตารางที่ 8 การติดตามผลการปฏิบัติงานภายหลังการอบรม ของผู้ผ่านการอบรม

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (N = 20)					\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
หัวข้อที่ได้รับการอบรม								
1. สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์และการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น	80	20	0	0	0	4.80	0.41	ดีมาก
2. นโยบายการพยาบาลการผดุงครรภ์ : การคุมกำเนิด	80	20	0	0	0	4.80	0.41	ดีมาก
3. ทักษะการให้คำปรึกษาการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด	100	0	0	0	0	5	0	ดีมาก
4. ยาฝังคุมกำเนิด อาการข้างเคียง ข้อห้าม และการรักษา	100	0	0	0	0	5	0	ดีมาก
5. การฝึกปฏิบัติการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด (ฝังยา และ ถอดยา)	100	0	0	0	0	5	0	ดีมาก
ภาพรวม	90	10	0	0	0	4.90	0.30	ดีมาก

ตารางที่ 9 จำนวนผู้รับบริการ ฝังยาคุมกำเนิด ชนิด 1 หลอด และ 2 หลอด และถอดยาฝังคุมกำเนิด

การประเมิน	จำนวน (ราย)	Minimum	Maximum	Mean	S.D.
การให้บริการ ฝัวยาคุมกำเนิด ชนิด 1 หลอด และ 2 หลอด	30	1	2	1.07	0.26
การฝึกปฏิบัติให้บริการ ถอดยาฝัวยาคุมกำเนิด	6	0	1	0.21	0.41

ส่วนที่ 7 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- อยากให้มีการจัดอบรม และมีการฝึกปฏิบัติเช่นนี้ ในหลักสูตรต่อไป เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะแก่บุคลากร สาธารณสุข
- การกำหนดเกณฑ์ทักษะฝัวยาคุมกำเนิดจำนวน 5 รายเหมาะสมดีแล้ว เพราะจะทำให้มั่นใจในการ กลับไปให้บริการ และควรกำหนดเกณฑ์ในการฝึกถอดยาฝัวยาคุมกำเนิดด้วย
- ศูนย์ฝึกเหมาะสมแล้วแต่ระยะเวลาการฝึกปฏิบัติสั้น อาจทำให้เก็บ case ได้ไม่ครบตามเกณฑ์
- อาจารย์แพทย์ พยาบาลที่เลี้ยง ดูแลดี ใจดี อธิบายความรู้เพิ่มเติมระหว่างฝึก
- ควรดำเนินการจัดอบรมในช่วงที่นักเรียนนักศึกษาเปิดทำการเรียนการสอน และการประชาสัมพันธ์หา ผู้รับบริการเพิ่ม
- ควรมีการประสานโรงพยาบาลที่มารับการอบรมเตรียมผู้รับบริการสำหรับฝึกประสบการณ์
- อยากให้นักศึกษาได้ฝึกเยอะๆในที่ศูนย์อนามัยเลยจะได้ไม่ต้องออกเดินทางนอก สถานที่
- เป็นการอบรมที่ผู้เข้าร่วมอบรมรู้สึกมีความสุขกับการเรียนมากค่ะ
- ระยะเวลาเหมาะสมแล้วค่ะ
- จัดอบรมได้ดีค่ะ ได้รับความรู้เพื่อนำไปใช้พัฒนางานได้ดีค่ะ

8 สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษา

การศึกษา ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive) มีกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ร่วมอบรม หลักสูตรการให้บริการยาฝัวยาคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562 และ ผู้บังคับบัญชาระดับต้นของผู้เข้าอบรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการอบรม หลักสูตรการให้บริการยาฝัวยาคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 10 ปีงบประมาณ 2562 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้าอบรม ด้วยแบบวัดความรู้ แบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 25 - 29 มีนาคม 2562 และแบบติดตามผลการปฏิบัติงานด้วยแบบสอบถามทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ระหว่างวันที่ 10-20 พฤษภาคม 2562 ซึ่งจากผลการสำรวจสามารถสรุปข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าอบรม พบว่ามีผู้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.43 มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี ร้อยละ 46.43 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 39.28 จบการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 92.85 ปฏิบัติงานอยู่ที่โรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 67.85 และทุกคนมี ตำแหน่งเป็น พยาบาลวิชาชีพ

ส่วนที่ 2 ความรู้ก่อนและหลังการอบรมของผู้เข้าอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนความรู้เฉลี่ยก่อน การอบรม 6.85 คะแนน สูงสุด 9 คะแนน และต่ำสุด 4 คะแนน (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) ส่วนคะแนนความรู้ เฉลี่ยหลังการอบรม ผู้เข้าอบรมได้คะแนนเฉลี่ย 9.60 คะแนน สูงสุด 10 คะแนน และต่ำสุด 6 คะแนน เมื่อจำแนก ตาม ระดับความรู้ของผู้เข้าอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่ก่อนการอบรมมีความรู้ผ่านเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 46.4 ส่วนหลังการอบรมมีความรู้ผ่านเกณฑ์ดี ถึงร้อยละ 92.8 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้เฉลี่ยก่อน-หลังการ

อบรม โดยใช้สถิติทดสอบ Paired t-test พบว่า คะแนนเฉลี่ยในการทำแบบทดสอบก่อน-หลังการ อบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) โดยหลังการอบรมมีคะแนน เฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น 3.03 คะแนน

ส่วนที่ 3 การประเมินผลการปฏิบัติการอบรมหลักสูตรการอบรมให้บริการยาฝังคุมกำเนิด สำหรับพยาบาลวิชาชีพและนักวิชาการสาธารณสุข พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมจะมีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติให้บริการ ยาฝังคุมกำเนิด ชนิด 1 หลอด และ 2 หลอด ทั้งหมด 153 ราย สูงสุด 7 ราย ต่ำสุด 5 ราย เฉลี่ย 5.46 ราย และถอดยาฝังคุมกำเนิดทั้งหมด 17 ราย สูงสุด 2 ราย ต่ำสุด 0 ราย เฉลี่ย 0.60 ราย ด้านการประเมินทักษะ และขั้นตอนการฝึกปฏิบัติให้บริการฝังยาคุมกำเนิดและถอดยาฝังคุมกำเนิดรายบุคคล พบว่า ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีคะแนนสูงสุด 100 คะแนน ต่ำสุด 85 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 94.42

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรม ของผู้เข้ารับการอบรม พบว่า ภายหลังจากอบรมผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจระดับดีมาก ร้อยละ 92.9 รองลงมาคือ ความพึงพอใจระดับดี ร้อยละ 7.1 เมื่อแยกเป็นประเด็นที่ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในระดับดีมาก 3 ลำดับแรก คือ อันดับ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดอบรมโดยภาพรวม คะแนนเฉลี่ย 4.92 รองลงมาคือความพึงพอใจต่อการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ และความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้ คะแนนเฉลี่ย 4.89 เท่ากัน และมีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจนคะแนนเฉลี่ย 4.83 ตามลำดับ และพบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจน้อยที่สุด เกี่ยวกับประเด็นของระยะเวลาการอบรม และความพร้อมของอุปกรณ์วัสดุที่สนับสนุน คะแนนเฉลี่ย 4.64 เท่ากัน

ส่วนที่ 5 การติดตามผลการปฏิบัติงานภายหลังการอบรม ของผู้บังคับบัญชาระดับต้น พบว่า ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับต้น เห็นว่าผู้ใต้บังคับบัญชามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานในเรื่อง การนำความรู้จากการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงานระดับมากที่สุด ร้อยละ 90.0 รองลงมา คือ การทำงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น นำความรู้ ประสบการณ์มาถ่ายทอดแก่เพื่อนร่วมงานระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 และ 65 ตามลำดับ และ ในส่วนของการนำความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานมากที่สุด คือ หัวข้อการฝึกปฏิบัติการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด (ฝังยา และ ถอดยา) ระดับมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมา คือ ทักษะการให้คำปรึกษาการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด และ ยาฝังคุมกำเนิด อาการข้างเคียง ข้อห้าม และการรักษาระดับมากที่สุด ร้อยละ 95 เท่ากัน สำหรับการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ไปปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีการมอบหมายงานที่ต้องใช้ความรู้ ทักษะ ที่ได้รับการฝึกอบรมไปปฏิบัติ ร้อยละ 90 รองลงมา คือ กล่าวแสดงความชื่นชมในผลการปฏิบัติงาน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม และ ให้คำปรึกษา แนะนำ แนวทางการนำความรู้และทักษะที่ได้รับการฝึกอบรม ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 80 เท่ากัน ในส่วนของการสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มาเข้าร่วมอบรมในหลักสูตรนี้ ส่วนใหญ่ ยินดีสนับสนุน ร้อยละ 90 และอีกร้อยละ 10 ไม่สนับสนุนเนื่องจากมีผู้ผ่านการอบรมเพียงพอแล้ว

ส่วนที่ 6 การติดตามผลการปฏิบัติงานภายหลังการอบรม ของผู้ผ่านการอบรม ประเมินตนเอง พบว่า ความคิดเห็นของผู้ผ่านการอบรม เรื่องการนำความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานมากที่สุด 3 หัวข้อ คือ การฝึกปฏิบัติการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด (ฝังยา และ ถอดยา) ทักษะการให้คำปรึกษาการให้บริการยาฝังคุมกำเนิด และ ยาฝังคุมกำเนิด อาการข้างเคียง ข้อห้าม และการรักษา ร้อยละ 100 เท่ากัน รองลงมา คือ สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์และการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น และนโยบายการพยาบาลการผดุงครรภ์ : การคุมกำเนิด ร้อยละ 80 เท่ากัน สำหรับจำนวนผู้มารับบริการหลังการอบรม พบว่า ผู้ผ่านการอบรมให้บริการ ยาฝังคุมกำเนิด ชนิด 1 หลอด และ 2 หลอด ทั้งหมด 30 ราย สูงสุด 2

ราย ต่ำสุด 1 ราย เฉลี่ย 1.07 รายและถอดยาฝังคุมกำเนิดทั้งหมด 6 ราย สูงสุด 1 ราย ต่ำสุด 0 ราย เฉลี่ย 0.21 ราย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1) ควรจัดการอบรมในช่วงที่กลุ่มเป้าหมายเปิดภาคเรียน เนื่องจากการนัดกลุ่มเป้าหมายในช่วงปิดภาคเรียนทำได้ยาก และไม่สะดวกในการมารับบริการ
- 2) ขยายเวลาในการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้รับการอบรมได้ฝึกประสบการณ์มากขึ้น
- 3) บริหารจัดการขั้นตอนการทำแบบทดสอบและแบบสอบถามให้รัดกุมมากขึ้นเพื่อให้ได้จำนวนตอบกลับที่มากที่สุด
- 4) ศึกษาติดตามผลระยะยาวต่อเนื่องไปอีกจากระยะเวลา 2 เดือน เป็นระยะเวลา 6 เดือน 12 เดือนเพื่อประเมินผลความก้าวหน้าในการนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน ในหน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้าอบรม
- 5) ศึกษาวิเคราะห์การลงทุนในการฝึกอบรมให้รอบด้านโดยเฉพาะเมื่อใช้สถานที่ จัดการอบรมในหน่วยงาน วิชาการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ สวนรวมและคุ้มค่างบที่ไ้ลงทุนไปหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

1. กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย. ขนาดและแนวโน้มการตั้งครรรภ์/การคลอดในวัยรุ่น. แม่วัยใสความท้าทายการตั้งครรรภ์ในวัยรุ่น. 2557: 11.
2. กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย. ผลกระทบการตั้งครรรภ์วัยรุ่นในมิติต่างๆ. แม่วัยใสความท้าทายการตั้งครรรภ์ในวัยรุ่น. 2557: 41-6.
3. บุญฤทธิ์ สุจริตน์. การตั้งครรรภ์ในวัยรุ่น: นโยบายแนวทางการดำเนินงานและติดตามประเมินผล. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; 2557. หน้า 20-4.
4. ศรีเพ็ญ ตันติเวสส ทรงยศ พิลาสันต์ อินทิรา ยมาภัย ยศ ตีระวัฒนานนท์ ชลัญจกร โยธาสุมทร อภิญญา มัตเตช และณัฐจรัส เองมหัสสกุล; โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสาธารณสุข. บทนำ. สถานการณ์การตั้งครรรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย 2556: 8.
5. อรรถชัย มาสิก.รายงานผลการประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาแกนนำสุขภาพ.กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.2560